

Katarzyna Janczulewicz

IFLA World Library and Information Congress 83rd IFLA General Conference and Assembly “Libraries. Solidarity. Society” (Wrocław, 19–25 August 2017)

Nowa Biblioteka. Usługi, Technologie Informacyjne i Media nr 4 (27), 153-165

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Katarzyna Janczulewicz

Biblioteka Śląska w Katowicach
e-mail: k.janczulewicz@gmail.com

**IFLA World Library and Information Congress
83rd IFLA General Conference and Assembly
“Libraries. Solidarity. Society”
(Wrocław, 19–25 August 2017)**

Światowy Kongres Bibliotekarstwa i Informatyki IFLA jest największym i najważniejszym wydarzeniem związanym z bibliotekarstwem i informacją naukową na świecie. Co roku obrady organizowane są w innym kraju, a Kongres IFLA gromadzi ponad 3 000 uczestników z przeszło 120 państw. Są wśród nich bibliotekarze, naukowcy, pracownicy służb informacyjnych i inni profesjonalści zainteresowani tematyką informacji i wykorzystywanej w niej technologii. Kongresy IFLA stanowią Global Libraries Voice – przegląd najważniejszych wydarzeń dotyczących bibliotekarstwa, informacji naukowej i zarządzania wiedzą; okazję do prezentacji innowacyjnych projektów wytyczających przyszłość bibliotek; ponadto możliwość wymiany doświadczeń i opinii wśród najwybitniejszych przedstawicieli światowego bibliotekarstwa.

Tegoroczny Światowy Kongres IFLA 2017 oraz towarzyszące mu 83. Generalne Zgromadzenie członków IFLA odbyły się w dniach 19–25 sierpnia we wrocławskiej Hali Stulecia. Było to trzecie spotkanie ze światowym bibliotekarstwem w Polsce – wcześniej kongresy w naszym kraju zorganizowano w 1936 i w 1959 r. Oprócz głównego organizatora – International Federation of Library Associations and Institutions – przygotowania Kongresu podjęli się: Biblioteka Narodowa w Warszawie, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich i miasto Wrocław. Spotkania i obrady przebiegały pod hasłem towarzyszącym: „Biblioteki. Solidarność. Społeczeństwo”.

Próba całościowego spojrzenia na wydarzenie jest niemożliwa: w trakcie trwania Kongresu odbyło się ponad 200 sesji tematycznych i wiele wydarzeń towarzyszących¹. Równoległość sesji sprawiła, że wybór najciekawszego wydarzenia w danym momencie stanowił problem dla wielu uczestników. Program Kongresu zawierał następujące typy wydarzeń: Special Sessions, Congress Programme, Business Meetings i Expo Pavilion/Tech Lab Sessions. Zostaną one omówione w dalszej części sprawozdania.

Ceremonia otwarcia

Pierwszym ważnym wydarzeniem tegorocznego Światowego Kongresu Bibliotekarstwa i Informacji IFLA była ceremonia otwarcia, zorganizowana w Main Court wrocławskiej Hali Stulecia. Oficjalnego otwarcia dokonała prezydent IFLA, Donna Scheeder, wyrażając nadzieję na merytoryczną debatę wokół przyszłości bibliotek i wielorakie pokonywanie barier w dostępie do informacji i wiedzy (*Opening Address*). Gerald Leitner, sekretarz generalny IFLA, przedstawił kierunki działania organizacji i nowy program Global Vision, którego hasłem jest „Together we create the future. Join us!” (*Opening Session*). Podczas ceremonii otwarcia nie zabrakło polskich akcentów. Szczególną rolę pracowników bibliotek podkreślił Prezydent RP Andrzej Duda w liście skierowanym do uczestników Kongresu (*Official*). Przemówienie wygłosił również Piotr Gliński, wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego. W imieniu polskiego komitetu organizacyjnego głos zabrali: Rafał Dutkiewicz, prezydent miasta Wrocławia; Elżbieta Stefańczyk, przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich; Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej. Na zakończenie części oficjalnej Richard Butterwick-Pawlikowski, profesor Kolegium Europejskiego, wygłosił wykład *Where Were you Going, Poland?* W części artystycznej ceremonii otwarcia wrocławska Grupa EVEREST przedstawiła widowisko przybliżające zgromadzonym uczestnikom historię Wrocławia.

¹ W przygotowanie Kongresu włączyło się ponad 260 wolontariuszy z 40 krajów i wszystkich kontynentów. Wyróżniali się czerwonymi kamizelkami z napisem *Ask me*. Do ich zadań należały: obsługa wydarzenia, przekazywanie informacji i pomoc uczestnikom Kongresu, m.in. w odnalezieniu odpowiednich sal konferencyjnych. Bez zaangażowania wolontariuszy – studentów czy pracowników bibliotek – realizacja programu nie przebiegałaby tak sprawnie. Polscy wolontariusze stanowili najliczniejszą grupę (ponad 160 osób) i reprezentowali biblioteki wszystkich typów.

Bibliotekarze różnych części świata

Wśród sesji Kongresu specjalną część stanowiły spotkania skierowane do poszczególnych grup językowych (np. Chinese Speaking Participants, German Speaking Participants) i uczestników pochodzących z różnych stron świata (np. Africa, Asia&Oceania and Latin America and the Caribbean). Uczestnicy mogli porozmawiać w ramach: Business Meetings (5 sesji) oraz Caucus (16 sesji). Dużym rozczarowaniem dla wielu polskich bibliotekarzy był brak sesji dla polskojęzycznych uczestników Kongresu.

Business Meetings

IFLA dzieli się na 8 zespołów, którym przyporządkowanych jest 48 sekcji. Blisko połowę sesji tegorocznego Kongresu – dokładnie 106 – stanowiły spotkania sekcyjne dotyczące m.in.: edukacji i doskonalenia zawodowego, katalogowania, bibliotek różnych typów (np. publicznych, naukowych, szkolnych, dla dzieci i młodzieży, rządowych), a także nowych mediów, piśmienności i czytelnictwa, prawa bibliotecznego, budownictwa bibliotecznego i wyposażenia bibliotek. Członkowie poszczególnych sekcji IFLA spotykali się na tzw. Business Meetings. Spotkania, otwarte również dla wszystkich zainteresowanych, zostały zorganizowane dwukrotnie: na początku Kongresu oraz tuż przed jego zakończeniem. Podczas pierwszych spotkań, prowadzonych przez przewodniczących sekcji, przedstawiono podsumowanie pracy rocznej oraz omówiono zadania na kolejny rok. Poszczególni członkowie sekcji prezentowali swoje działania, ilustrując je przykładami. Podczas drugiego cyklu spotkań, mającego na celu zacieśnienie współpracy i zachęcenie nowych osób do włączenia się w działania sekcji, dokonano podsumowania obrad tegorocznego Kongresu. Zaplanowano także najważniejsze inicjatywy na kolejny rok.

Exhibition

Nieodłączną częścią Kongresu była część wystawiennicza – Exhibition. Wokół Hali Widowiskowej rozmieszczono stoiska wystawców: organizacji bibliotekarskich, partnerów i instytucji współpracujących z bibliotekami. Swoją ofertę i materiały zaprezentowały m.in.: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, American Library Association, EBSCO,

Neschen Coating GmbH, OCLC, Innovative, 4DigitalBooks, Exlibris, National Library of Malaysia, National Library of Russia, a także Służby Więzienne we Wrocławiu. Uczestnicy Kongresu mogli poznać trendy technologiczne i instytucje wspierające rozwój bibliotekarstwa.

Sesja posterowa

Jedną z najbardziej inspirujących sesji Kongresu była sesja posterowa, stanowiąca jego swoistą dekorację i oprawę. Podczas tegorocznej edycji zaprezentowano 188 posterów. 21 i 22 sierpnia w programie przewidziano możliwość spotkania z ich autorami. Ekspozycja posterów stała się okazją do rozmów o bibliotekarstwie w różnych częściach świata i pozyskania materiałów informacyjnych przygotowanych przez autorów. Wśród polskich posterów można wymienić: *EVS changes the Library! For plus points* Miejskiej Biblioteki Publicznej w Żorach (Aleksandra Zawalska-Hawel, Weronika Waszczuk), *Polish Libraries for teachers – a worldwide phenomenon* (Dorota Walasek), *Gdansk University of Technology's Library as regional leader in creating scientific information skills* (Magdalena Szuflita-Żurawska, Anna Walek), *"Bibliostory – Educational Comics Stories". A case-based Media and Information Literacy for Children and Youths* (Ewa Rozkosz, Zuza Wiorogórska, Agata Matras).

Expo Pavilion/Tech Lab Sessions

Expo Pavilion/Tech Lab Session to krótkie, 45-minutowe sesje poświęcone dobremu praktykom w bibliotekarstwie. Prezentacje dotyczyły głównie zastosowania nowoczesnych technologii i platform wiedzy w pracy z użytkownikiem bibliotek. W trakcie Kongresu odbyło się 16 prezentacji polskich i zagranicznych firm i instytucji.

Wśród polskich wystąpień w trakcie Expo Pavilion/Tech Lab znalazły się programy skierowane do odbiorców ze specjalnymi potrzebami informacyjnymi, np. program Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich: *Bibliotekarzu zaprzyjaźnij się z osobą z autyzmem – Librarian Makes Friendship with People with Autism – Polish Librarians' Association* (Aleksandra Sztajerwald) czy próba wykorzystania technologii usprawniających kontakt z książką: *IBUK Libra Light – Virtual Reading for Blind Launched* (Natalia Michałek i Anna Radoszewska, Polish Scientific Publishers WN PWN S.A.). Omówione zostały cieszące się coraz

większą popularnością gry miejskie z wykorzystaniem motywów literackich: *BooksGo. Gamifying Literature on Smartphones in Libraries, as a Way to Engage Generation Y & Z in Readership – goodbooks* (Marcin Skrabka, CEO, goodbooks.pl). Uczestnicy mogli zapoznać się z działalnością Instytutu Książki: *Library as the Best Investment – The Book Institute* (Krzysztof Koehler); Fundacji Legalna Kultura: *Between the Mission, Results and Satisfaction – Libraries and Librarians in the world of rapid change* (Dariusz Duma, Ambassador of the Legalna Kultura Foundation, Poland); projektem wypożyczeń międzybibliotecznych *Academica: A New Tool for Interlibrary Loans – National Library of Poland* (Karol Baniak). Nie zabrakło prezentacji dotyczących nowych technologii, np. wykorzystania urządzeń mobilnych: *Robots and Tablets in Your Library – The Information Society Development Foundation* (Agnieszka Koszowska, FRISI); aplikacji przeznaczonych dla instytucji kultury: *DailyArt: How a Startup Can Work with Cultural Institutions – Moiseum & DailyArt* (Zuzanna Stańska). Ponadto omówiono działalność Centrum Witolda Pileckiego: *Chronicles of Terror – A Digital Collection of a Nation-wide Totalitarian Experience – The Witold Pilecki Center for Totalitarian Studies* (Krzysztof Wiśniewski, Eryk Habowski, Monika Giemła). Ciekawy temat wirtualnej rzeczywistości został przybliżony w wystąpieniu: *How To Use VR and Multiplatform Experiences to Increase Readership – Polish Society of Virtual Reality* (Ana Brzezinska, Filmmaker, digital media producer).

Wśród projektów międzynarodowych podczas Expo Pavilion/Tech Lab zaprezentowano również oferty komercyjne skierowane do bibliotek: EBSCO, wydawnictwa De Gruyter Publications, PressReader i sprzęt digitalizacyjny firmy Zeutschel.

Bulwar Bibliotek

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, jako jeden z organizatorów tegorocznego Kongresu, przygotowało Bulwar Bibliotek – specjalne miejsce promujące polskie bibliotekarstwo przy użyciu roll-upów. 30 bibliotek i organizacji zaprezentowało w ten sposób swoje działania, z województwa śląskiego m.in.: Biblioteka Śląska w Katowicach, miejskie biblioteki publiczne w Jaworznie, Katowicach, Żorach, Rybniku i Sosnowcu. Ponadto biblioteki naukowe (m.in. Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu), biblioteki Politechnik (Wrocławskiej, Gdańskiej, Poznańskiej). W Bulwarze Bibliotek wzięły też udział organizacje wspierające działania bibliotek: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich,

Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich, LABIB oraz IBUK. Wśród roll-upów uwagę odwiedzających przyciągały zwłaszcza: Literacka Mapa Piaseczna, Śląska Biblioteka Cyfrowa i Stacja Biblioteka z Rudy Śląskiej.

Special session

Sesje specjalne były przeznaczone dla wszystkich uczestników Kongresu. Pierwszą była ceremonia jego otwarcia (*Opening Session*), ostatnią – ceremonia zamknięcia (*Closing Session*). Ważna inicjatywa ze strony organizatorów polegała na zorganizowaniu sesji dla osób po raz pierwszy uczestniczących w Kongresie: *Newcomers Session (SI) sesuibso*. W jej trakcie przedstawiono władze IFLA i formułę imprezy. Zbliżona tematycznie była sesja *Five Days in Forty-Five Minutes? Challenge Accepted! – IFLA Highlights Session*, w trakcie której omówiono najciekawsze wydarzenia planowane podczas tegorocznej edycji. Dwie sesje specjalne przeznaczono dla prezydenta IFLA D. Scheeder (*Libraries: A Call to Action – IFLA President's Session (SI)*) oraz dla prezydenta elekt Glòrii Pérez-Salmerón (*Making Change Happen: Leaders for a United Library Field – IFLA President-elect's Session*). Wśród sesji specjalnych integrujących uczestników Kongresu należy wymienić: *Cultural Evening* oraz *Exhibition Opening Party*. Oba wydarzenia cieszyły się dużym zainteresowaniem.

Warto wspomnieć o sesji *IFLA Global Vision Discussion*, w trakcie której dyskutowano w grupach na temat przyszłości organizacji oraz możliwości dalszego rozwoju. Podsumowano dotychczasowe działania, m.in. serię warsztatów i dyskusji online zorganizowanych wiosną 2017 r. dla członków IFLA. W pierwszej części spotkania sekretarz generalny IFLA G. Leitner przedstawił projekt *Global Vision*. Ponadto zaprezentowano bazę danych *Library Map of the World* dotyczącą bibliotek z 75 krajów ze wszystkich regionów. Projekt powstał we współpracy z krajowymi stowarzyszeniami bibliotekarskimi. W ostatniej części uczestników zachęcono do włączenia się w dyskusję nad *Global Vision* oraz udzielenia odpowiedzi online na następujące pytania:

- What are the core values of libraries?
- What are libraries exceptionally good at?
- What should libraries do more of?
- What should libraries do less of?

What are the main challenges to libraries?

What would be the characteristics of a united library field?

Uroczysty charakter miała sesja zorganizowana było przez Online Computer Library Center, OCLC [Session 081²], obchodzące 50-lecie działalności. OCLC jako instytucja *non profit* wspiera działania bibliotek, m.in. oferując wspólne technologie, programy badawcze i społeczne. Dzięki jej staraniom biblioteki członkowskie wspólnie przygotowują i trzymują katalog centralny WorldCat.

Trzy sesje specjalne, wyodrębnione jako *keynote and plenary sessions*, zostały przeznaczone dla polskich prelegentów. Pierwsza odbyła się w trakcie ceremonii otwarcia – wykład wygłosił wówczas R. Butterwick-Pawlikowski. W drugiej sesji plenarnej Krzysztof Szubert (wiceminister cyfryzacji odpowiedzialny za sprawy międzynarodowe oraz pełnomocnik rządu RP ds. jednolitego rynku cyfrowego) w referacie: *The Polish Way to a Digital Market* przybliżył uczestnikom Kongresu polskie działania digitalizacyjne oraz podkreślił rolę instytucji kultury w tworzeniu bezpłatnego dostępu do informacji. Podczas trzeciej sesji plenarnej Ewa Bartnik (Instytut Genetyki i Biotechnologii Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Polska Akademia Nauk) zaprezentowała wystąpienie: *True or false – Science in the media* dotyczące popularyzacji nauki i jej społecznego odbioru. Prelegentka omówiła przykłady informowania o postępie nauki w środkach masowego przekazu, z uwzględnieniem formy mającej zainteresować odbiorców.

Off-site Session

Część merytorycznych sesji Kongresu została zorganizowana poza głównym miejscem obrad – Halą Stulecia. Do współpracy nad przygotowaniem tych sesji zaproszono biblioteki i organizacje zlokalizowane we Wrocławiu, m.in.: Dolnośląską Bibliotekę Pedagogiczną, Muzeum Architektury we Wrocławiu, Bibliotekę Publiczną we Wrocławiu, Uniwersytet Wrocławski. Sesje te były całodniowe i dotyczyły wąskich grup zagadnień, np. *Collections and Books [A]cross Borders – Rare Books and Special Collections jointly with Indigenous Matters; New Insights at the Intersection of Genealogy and Other Professional Communities – Including Librarians, Archivists, Historians, Demographers, Linguists, Anthropologists and Geneticists – The Genealogy and Local*

² Podany numer dotyczy omówionej sesji.

History Section, jointly with the Asia and Oceania, and the Information Technology Sections. Część z nich stanowiła spotkania zamknięte, np. *Conference of Directors of National Libraries (CDNL)* czy *IFLA Officers Reception*. Ciekawym wydarzeniem było wieczorne spotkanie filmowe zorganizowane w Filii nr 23 Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu: *IFLA Metropolitan Libraries Short Film Award 2017*, w trakcie którego można było obejrzeć filmy prezentujące biblioteki z całego świata.

Library visit

W piątek, który był ostatnim dniem Kongresu IFLA, uczestnicy mogli zwiedzić polskie biblioteki publiczne, akademickie, pedagogiczne i szkolne. Łącznie zaplanowano 16 takich wizyt, m.in. w bibliotekach we Wrocławiu, w Krakowie, Opolu, Oleśnicy, Oławie, Warszawie, Wałbrzychu, Świdnicy, Czarnym Borze, Jeleniej Górze, Karpaczu, Polkowicach i Bolesławcu. W województwie śląskim goście odwiedzili m.in. Bibliotekę Śląską oraz Centrum Informacji Naukowej i Bibliotekę Akademicką w Katowicach, Książnicę Beskidzką w Bielsku-Białej, miejskie biblioteki publiczne w Jaworznie i Tychach, a także Książnicę Cieszyńską.

Tematyka sesji referatowych

Planując swój udział w Kongresie IFLA, założyłam³, że chciałabym zobaczyć jak najwięcej różnorodnych sesji i spotkać wielu bibliotekarzy z całego świata. Wybierając kolejne sesje kongresowe, kierowałam się podejmowanymi tematami, aby choć w części doświadczyć bogactwa światowego bibliotekarstwa. Niestety, napięty harmonogram sprawił, że część ciekawych sesji musiałam pominąć.

W jednej z pierwszych sesji: *Access to Programs and Conferences for People with Disabilities: Stories from Three Countries – Library Services to People with Special Needs (SI)* [Session 072] trzech prelegentów: Heidi Carlsson Asplund (Szwecja), Knut M. Nygaard (Norwegia) i Mike Marlin (Stany Zjednoczone), przedstawiło działania bibliotek

³ Autorka sprawozdania otrzymała stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego przeznaczone dla bibliotekarzy bibliotek publicznych, umożliwiające udział w Kongresie.

związane z wyrównywaniem szans dostępu do informacji i wiedzy osób z różnymi dysfunkcjami. H. Carlsson Asplund omówiła zasady organizacji konferencji i wydarzeń, uwzględniające potrzeby różnych grup użytkowników (z niepełnosprawnościami, z dysleksją itp.). K.M. Nygaard wskazał przykłady organizacji przyjaznej przestrzeni, a M. Marlin zaprezentował inicjatywy amerykańskich organizacji bibliotekarskich wspierających równy dostęp do wydarzeń organizowanych przez biblioteki.

W sesji poświęconej identyfikacji nazw w katalogowaniu: *Challenging Society and Naming Identity: Subject Access and Bibliography in a Multicultural World – Bibliography Section and Subject Analysis and Access Section* [Session 098] przedstawione zostały 4 referaty. Dwa z nich dotyczyły problematyki nazw w amerykańskim Library of Congress Subject Headings (LCSH): Richard E. Sapon-White zajął się analizą nazw plemion indyjskich, a Jean Dickinson przybliżył prace nad nazewnictwem folkloru byłych państw radzieckich. Kamil Pawlicki (Polska) porównał możliwości zastosowania kategorii gatunków form w katalogu bibliotecznym Biblioteki Narodowej w Warszawie. W ostatnim referacie Kari Mathisen Siri i Katrine Gaski (Norwegia) zaprezentowały międzynarodowy projekt *Sámi bibliografija – Sami bibliography*, nad którym pracują bibliotekarze Norwegii, Finlandii, Szwecji i Rosji.

Często podejmowanym w mediach tematem jest równość i dostępność do informacji. Zagadnienie to omawiano na dwóch sesjach: *Intersectionality: Libraries and the Intersection of LGBTQ+ Lives -LGBTQ Users Special Interest Group (SI)* [Session 113] oraz *Flash Session: Can we be neutral about neutrality?* [Session 151a]. W trakcie pierwszej Ira Roldugina (Rosja) i Anna Borgos (Węgry) dokonały analizy dostępności materiałów informacyjnych w bibliotekach i archiwach swoich państw, natomiast przykłady organizacji zasobów cyfrowych omówili Paweł Leszkowicz (Polska) i Joseph R. Hawkins (USA). Ważny aspekt, wskazywany przez prelegentów: Martina Morrissa, Darrena Saundersa (Kanada) i Alexa Iantaffiego (Stany Zjednoczone), stanowi edukowanie społeczeństwa i osób niepełnosprawnych w zakresie ochrony zdrowia. Raymond Pun (Stany Zjednoczone) zaprezentował wyniki międzynarodowego badania typu *cause study* przestrzeni bibliotek. W dyskusji nad cechami neutralności oraz jej roli w bibliotekach uczestniczyli przedstawiciele IFLA: Esmeralda Moscatelli, Susan Haigh i Martyn Wade. W sesji poruszono też temat etyki w pracy bibliotekarza oraz możliwości dostępu do materiałów postrzeganych jako propagujące ekstremistyczne poglądy. Uczestnicy dyskusji zastanawiali się nad rolą

neutralności bibliotek jako instytucji gromadzących i przetwarzających informacje.

W sesji poświęconej optymalizacji dostępu do źródeł informacji z zakresu prawa: *Optimizing Subject Access to Legal Resources: Solidarity Divergence – Subject Analysis and Access Section with Law Libraries (SI)* [Session 120] wygłoszone zostały 4 referaty dotyczące tej problematyki na gruncie polskim, meksykańskim, luksemburskim i amerykańskim. Barbara Szczepańska (Polska) zaprezentowała zagadnienie języków informacyjnych służących do opracowania rzeczowego materiałów prawniczych w Polsce. System klasyfikacji dokumentów prawnych w Meksyku przedstawili Federico Hernández-Pacheco i Efrén Chávez-Hernández (Meksyk), a działania amerykańskiej Library of Congress – Carla Davis-Castro (Stany Zjednoczone). Prace nad optymalizacją zasobów prawnych w Europie: EuroVoc i VocBench, omówili Rudolf W. Strohmeier i Anna Waniart (Luksemburg).

Sesja *Literacy matters: it takes a community to raise a reader – building a nation of readers and creating a reading culture – literacy and reading, public libraries, school libraries* [Session 138], poświęcona szeroko rozumianym problemom piśmienności, zgromadziła wielu uczestników Kongresu. W trakcie obrad wygłoszono 10 referatów, w których prelegenci podzielili się swoimi doświadczeniami związanymi z szeroko rozumianą nauką czytania. Grażyna Lewandowicz-Nosal (Polska) przedstawiła akcję Fundacji ABC XXI „Cała Polska czyta dzieciom”. Tematyka dwóch referatów dotyczyła piśmienności specjalnych grup odbiorców. Karin Graube (Szwecja) przybliżyła działania biblioterapeutyczne dla dzieci przebywających w szpitalach, natomiast Sarah Mears (Wielka Brytania) opowiedziała o tworzeniu przestrzeni bibliotecznej przyjaznej dla dzieci z autyzmem. Assane Fall (Senegal) omówił sposoby tworzenia bibliotek cyfrowych w szkołach wiejskich. Pauliina Hyytiäinen (Finlandia) i Ann Goulding (Nowa Zelandia) w swych referatach zaprezentowały badania piśmienności cyfrowej. Beate Hoerning (Niemcy) podjęła temat pracy wolontariuszy w bibliotekach dla dzieci, a Hui-Yun Sung (Tajwan) zanalizowała sposoby motywacji chłopców do czytania. Wszystkie referaty stanowiły ilustrację wystąpienia Alisy Phillips (Stany Zjednoczone): praca nad piśmiennością i czytelnictwem jest pracą partnerską, polegającą na zachęcaniu do kreatywności i poznawania literatury. W pracę tę powinny być włączone różne środowiska.

Zachowanie dziedzictwa kulturowego to zadanie, które każdy naród musi wykonać dla przyszłych pokoleń. Nad ochroną i konserwacją zasobów dyskutowano w trakcie sesji *Libraries: A Call to Action / Best Practices in Moving Collections from the View of Preservation and*

Conservation – Preservation and Conservation with Rare Books and Special Collections [Session 170]. Teoretyczne rozważania dotyczące ograniczania dostępu do cennych zbiorów stanowiły temat wystąpień Rebecki Hatcher i Natalii Sciarini (Stany Zjednoczone). Praktyki konserwatorskie omówiła Miriam Nelson (Stany Zjednoczone). Działania w kolebce kultury zachodniej – Grecji – przedstawili Zoitsa Gkinni, Christina Tsaroucha i Nikolaos Sarris (Grecja). Afrykańskie doświadczenia przybliżył Douwe Drijfhout (Republika Południowej Afryki), a temat australijskich praktyk w tej dziedzinie naświetliły Caroline Milne i Belinda Hennessey (Australia).

Nad miejscem i rolą bibliotekarza w nowoczesnym społeczeństwie zastanawiali się prelegenci w sesji *Engaged communities – transforming the librarian role – library theory and research with new professionals special interest group* [Session 187]. Teoretyczny wstęp wygłosiła Maria Próchnicka (Polska), a swoimi doświadczeniami podzielili się: Pablo Andrade Blanco (Chile), Iyra S. Buenrostro (Singapur), Olga Einasto (Estonia), Danuta A. Nitecki (Stany Zjednoczone), Sverre Helge Bolstad (Dania) i Paula Ochoa (Portugalia). Poza wskazaniem miejsca bibliotekarza w społeczeństwie prelegenci próbowali prognozować, w jaki sposób zmiany społeczne i technologiczne wpłyną na zadania powierzone tej profesji.

W kolejnej sesji: *Check Me Out! Human Libraries and Unique Circulating Collections, from Art to Technology Petting Zoos – Section on Acquisition and Collection* prelegenci omówili różne rodzaje wypożyczanych zbiorów [Session 198]. Dostęp do bibliotecznych usług online przedstawili Johari Abdullah i Musa Ayub Abd Rahman (Malezja), natomiast system wypożyczania dzieł sztuki omówiła Heikki Lahnaoja (Finlandia). Ciekawy referat wygłosiła Jan Richards (Australia), wymieniając 10 rzeczy, o których użytkownicy nigdy nie pomyśleliby, że mogą je znaleźć w bibliotekach.

Dużym zainteresowaniem cieszyła się sesja *Branding, bridging, building: telling and selling the space story – library buildings and equipment with management and marketing* dotycząca przemian bibliotek w różnych krajach [Session 207]. W jej trakcie głos zabrało 8 referentów: Aslak Sira Mhyre (Norwegia), Vivian Lewis (Kanada), Wu Yue (Chiny), Haavisto Tuula (Finlandia), Vicki McDonald (Australia), Vadim V. Duda (Rosja), Danielle Chagnon (Kanada), Jeffrey M. Hoover (Stany Zjednoczone). Wszyscy akcentowali rolę środowiska zewnętrznego jako ważnego elementu istnienia bibliotek, określającego profil ich działania.

Rozwój społeczeństwa informacji i wiedzy może następować jedynie poprzez zrównoważony rozwój wszystkich aspektów życia społecz-

nego. Podkreślano to szczególnie w trakcie sesji: *Knowledge Systems for Sustainable Development Goals – Access to Information Network-Africa (ATINA) (SI)* [Session 220]. Abraham Azubuike (Stany Zjednoczone) naświetlił koncepcje rozwoju Afryki do 2030 r. Temat działalności bibliotek akademickich w Nigerii na rzecz studentów o specjalnych potrzebach podjął zespół reprezentujący kilka uczelni wyższych: Chinwe N. Ezeani, Esther Gani, Prince J. Igwe i Chidimma G. Agunwamba (Nigeria), a rolę otwartych zasobów edukacyjnych omówiła Lena Nyahodza Reggie (Republika Południowej Afryki). Działania wspierające rozwój krajów słabiej rozwijających się, w tym tzw. bank technologii, przedstawili reprezentanci organizacji międzynarodowych: Barbara Aronson, Kimberly Parker (Szwajcaria) i Tomás González (Stany Zjednoczone).

O potrzebie współpracy międzybibliotecznej przekonywali prelegenci sesji: *LinkedUp: Connecting Users and Libraries Around the World – Document Delivery and Resource Sharing* [Session 233]. Monika Szunejko (Nowa Zelandia) omówiła kwestię kooperacji stowarzyszeń bibliotekarskich w Nowej Zelandii i Australii. Aktywność wypożyczalni międzybibliotecznej Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie była tematem wystąpienia Marzeny Błach (Polska), natomiast Neena Singh (Indie) opowiedziała o współpracy bibliotek akademickich w Indiach.

Wielu uczestników Kongresu zgromadziła sesja *Public Libraries as Place Makers in Today's Cities: Urban Development, Resiliency and Social Equity* [Session 243], poświęcona oddziaływaniu bibliotek publicznych na społeczeństwo. Steve Dickson i Edward Shanks (Wielka Brytania) podjęli temat bibliotek na miarę XXI wieku. Siłą biblioteki są ludzie, o czym przekonywała Saara Ihamäki (Finlandia), natomiast bibliotekę jako przestrzeń zabawy przedstawili Joel A. Nichols i Christine Caputo (Stany Zjednoczone). Zagadnienie aktywizacji bibliotekarzy w Polsce omówiły Paulina Milewska i Aleksandra Marciniak (Polska). Sesję zakończył referat Mikke'a Christoffersena i Finna Petersena (Dania), którego tytuł można odnieść do wszystkich bibliotek: *In Copenhagen, Libraries Are Everywhere*.

Kongres IFLA dowiódł, że w nauce o informacji i bibliotece powoli następuje przesunięcie środka ciężkości: jednym z najważniejszych elementów procesów bibliotecznych jest człowiek – czytelnik, użytkownik, klient biblioteki oraz jego potrzeby informacyjne. Materiały biblioteczne i świadczone usługi informacyjne to jedynie narzędzia, którymi współczesne biblioteki starają się do niego dotrzeć. Ta zmiana paradygmatu pokazuje, że nauki humanistyczne stają się coraz bardziej naukami

społecznymi. W samym społeczeństwie brakuje wiedzy o potencjale bibliotek i możliwościach, jakie one dają. Postulat ten pojawił się w nowej Global Vision – wzmacnianie wizerunku bibliotek jako instytucji przyjaznych dla zrównoważonego rozwoju społeczeństwa.

Ceremonia zakończenia

Uczestników Kongresu pożegnali jego organizatorzy: R. Dutkiewicz, T. Makowski oraz E. Stefańczyk. Zakończenie Kongresu IFLA 2017 we Wrocławiu stanowiło również koniec kadencji prezydenta IFLA D. Scheeder, która pożegnała zgromadzonych uczestników.

Przyszłoroczny Kongres IFLA odbędzie się w Kuala Lumpur w Malezji pod hasłem: „Transform Libraries, Transform Societies”. Przedstawiciele komitetu organizacyjnego zaprosili do uczestnictwa wszystkich zebranych. Kongres zakończyło wystąpienie G. Pérez-Salmerón, nowej prezydent IFLA.

Literatura

Conference Programme. Pobrane z: <https://2017.ifla.org/conference-programme> (27.08.2017).

Official address to Congress delegates: Letter by Andrzej Duda. Pobrane z: <https://www.ifla.org/node/11571> (27.08.2017).

Opening Address by IFLA President Donna Scheeder. Pobrane z: <https://www.ifla.org/node/11569> (27.08.2017).

Opening Session Address by IFLA Secretary General Gerald Leitner. Pobrane z: <https://www.ifla.org/node/11570> (27.08.2017).